

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci navrhovatele: **P.Č.**, v řízení vedeném u Krajského soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 10 Nc 954/2009, o námitce podjatosti vznesené žalobcem proti soudcům Krajského soudu v Českých Budějovicích,

t a k t o :

Soudci Krajského soudu v Českých Budějovicích JUDr. Marie Krybusová, Mgr. Helena Nutilová, JUDr. Věra Balejová a JUDr. Milan Tripes **nejsou vyloučeni** z projednávání a rozhodování věci vedené u Krajského soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 10 Nc 954/2009.

O d ů v o d n ě n í :

Navrhovatel učinil u Krajského soudu v Českých Budějovicích (dále „krajský soud“) dne 6. 10. 2009 podání, v němž namítá nesprávný postup doručujícího orgánu – České pošty, a. s. v konkrétních případech jemu doručovaných písemností. Navrhovatel požadoval, aby krajský soud vydal rozsudek, v němž by jednak zakázal doručujícímu orgánu, jmenovitě Pošta 1 a 3 České Budějovice a Pošta Volary, aby pokračoval v porušování jeho práva mít soudní a správní zásilky připraveny k vyzvednutí po dobu 15 dnů službou odnášky nebo poste restante, pakliže takový postup dodání předpokládají a vyžadují předpisy, dále požadoval zrušení rozhodnutí doručovacích orgánů v podání uvedených; rovněž požadoval, aby krajský soud přikázal provozovněm podniku Česká pošta, a. s., aby navrhovateli do konečného rozhodnutí soudu ponechávaly v dodacím místě Pošta 1 a 3 opisy rozhodnutí o vrácení písemností.

Krajský soud věc navrhovatele vyřídil dne 9. 10. 2009 neformálním přípisem, v němž konstatoval, že věc nespadá do správního soudnictví, přitom upozornil navrhovatele, že i jeho další podání v této věci, pokud nebudou obsahovat nové skutečnosti a nebudou spadat do kompetence krajského soudu ve věcech správního soudnictví, budou bez dalšího zakládána do spisu, aniž by byl navrhovatel vyrozumíván o způsobu vyřízení.

Dne 22. 10. 2009 učinil prostřednictvím krajského soudu navrhovatel podání adresované Nejvyššímu správnímu soudu, v němž se domáhá procesního úkonu, jímž bude vyzván k určitému odstranění vad návrhu nebo bude návrh způsobem stanoveným v soudním řádu správním odmítnut pro neodstranitelný nedostatek podmínky řízení. Vyrozumění krajského soudu ze dne 9. 10. 2009 je svými účinky odepřením všech subjektivních veřejných práv navrhovatele; navrhovatel přitom konstatuje, že legitimaci k návrhu, který činí, mu dává současný procesní stav, kdy je vystaven výhrůžce, že soud věc zákonně neprojedná.

Nejvyšší správní soud posoudil návrh navrhovatele na určení lhůty k provedení procesního úkonu jako důvodný, uvedl přitom, že soud ve věci učiněného návrhu, jímž se navrhovatel domáhá, aby konkrétní subjekt ustal v určitém chování, v důsledku kterého jsou porušována práva navrhovatele, nebo naopak požaduje, aby mu určitá práva byla přiznána, resp., aby bylo vydáno nebo zrušeno správní rozhodnutí, je vždy povinen rozhodnout, a to postupem předvídaným zákonem, tzn. usnesením nebo rozsudkem. Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 13. 11. 2009, č. j. Aprk 11/2009 – 19, konstatoval, že krajský soud tedy pochybil, nepostupoval-li v řízení v souladu s ust. § 37 odst. 5 a věc vyřídil neformálním přípisem, čímž odňal navrhovateli možnost přístupu k soudu, jakož i příp. možnost následné soudní obrany.

Krajský soud v intencích výše uvedeného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu usnesením ze dne 4. 12. 2009, č. j. 10 Nc 954/2009 - 26 vyzval navrhovatele k doplnění návrhu a odstranění vad podání, výzva byla navrhovateli doručena dne 9. 12. 2009. Dne 17. 12. 2009 zaslal navrhovatel krajskému soudu několik podání, a to doplnění žaloby, dále požádal o osvobození od soudních poplatků a uplatnil námitku podjatosti ve vztahu k soudcům Krajského soudu v Českých Budějovicích. Tuto námitku odůvodnil tím, že všichni soudci zapsaní v rozvrhu práce sdílí poměr ke sporné věci, aplikují nevhodně a nezákonně doručovací normu v o. s. ř., posílají písemnosti svým obsahem do vlastních rukou obálkou typu III jen dle značky, avšak s příkazem doručujícímu orgánu neukládat, nevyvěšují na soudní desce oznámení, výzvy, sdělení ani samotné písemnosti, neformálně ovlivnili svým chováním odporce - doručující poštu, aby nesděloval navrhovateli označení vrácené písemnosti, aby vhazovala písemnosti do neoznačené domovní schránky na neudané doručovací adrese, předseda senátu dává průchod pokračování v nezákonných pokynech a úkonech svému asistentu,... Z těchto skutečností navrhovatel dovozuje podjatost soudců krajského soudu, neboť má za to, že zde existuje poměr k věci, je zde ohroženo jeho právo na řádné doručování v předmětném řízení a ohroženo procesní právo na přístup k samotnému soudu.

K námitce podjatosti se vyjádřili soudci správního senátu Krajského soudu v Českých Budějovicích, shodně konstatovali, že nemají poměr k věci ani k účastníkovi řízení, na výsledku řízení nemají zájem a nepodíleli se na projednávání věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení.

Následně věc byla v souladu s § 8 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), postoupena dne 30. 12. 2009 Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí.

Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. soudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávání věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Podle § 8 odst. 3 téhož zákona soudce, který zjistí důvod své podjatosti, oznámí takovou skutečnost předsedovi soudu a v řízení zatím může provést jen takové úkony, které nesou odkladu. Předseda soudu na jeho místo určí podle rozvrhu práce jiného soudce nebo jiný senát. Má-li předseda soudu za to, že není dán důvod podjatosti soudce, nebo týká-li se věc předsedy soudu, rozhodne o vyloučení Nejvyšší správní soud usnesením, a jde-li o soudce, Nejvyššího správního soudu, jiný jeho senát.

Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. účastník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována.

Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro vyloučení jmenovaných soudců.

Integrální součástí práva na spravedlivý proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Nestrannost a nezájatost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy ČR). Nestrannost soudce je především subjektivní kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich zástupcům), o nichž je schopen relativně přesně referovat toliko soudce sám. Pouze takto úzce pojiňaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi stěžejně nalezla uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat širě, tedy i v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci určitý, nikoliv nezaujatý vztah. Vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno nikoliv na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí dívat výlučně na základě hlediska objektivního (shodně též nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 370/04).

Za poměr k věci se považuje přímý zájem soudce na projednávané věci, zejména zájem na jejím výsledku. Vyloučen by byl také soudce, který by získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání. Pochybnosti o nepodjatosti soudce pro jeho poměr k účastníkům či jejich zástupcům – kromě vztahů příbuzenských a obdobných vztahů – mohou vzniknout i tehdy, je-li soudcův vztah k účastníkům, případně zástupcům, přátelský či naopak zjevně nepřátelský. V projednávané věci však žádný z těchto důvodů nebyl zjištěn. Jmenovaní soudci se rovněž nepodíleli na projednávání nebo rozhodování věci u žalovaného správního orgánu ani v předchozím soudním řízení.

Z návrhu na vyloučení soudců krajského soudu, podaného navrhovatelem, výslovně vyplývá, že námitku podjatosti odůvodňuje tím, že procesní úkony soudu (doručování písemností) nejsou činěny v souladu se zákonem.

Z vyjádření jmenovaných soudců k podané námitce podjatosti ani z obsahu spisu soudu nevyplývá, že by tito jakkoli získali poměr k věci, účastníkům řízení či jejich zástupcům, který by je vylučoval z dalšího rozhodování. Jinými slovy, nelze dovést, že by samotné doručování písemností, jakkoli je navrhovatel považuje za nezákonné, založilo jejich negativní vztah k navrhovateli, který by ovlivnil další rozhodování těchto soudců.

Pochybnosti o nepodjatosti soudce pro jeho poměr k účastníkům či jejich zástupcům mohou vzniknout kromě vztahů příbuzenských a obdobných typicky tehdy, je-li soudcův vztah

k účastníkům, resp. jejich zástupcům, přátelský či naopak zjevně nepřátelský. V nyní posuzované věci není zřejmé a z obsahu spisu nikterak nevyplývá, že by jmenovaní soudci získali, resp. mohli získat negativní vztah k navrhovateli, který by je vylučoval z dalšího rozhodování.

Nejvyšší správní soud proto uzavřel, že soudci JUDr. Marie Krybusová, Mgr. Helena Nutilová, JUDr. Věra Balejová a JUDr. Milan Tripes nejsou vyloučeni z projednání a rozhodování věci vedené u Krajského soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 10 Nc 954/2009.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. ledna 2010

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu